GAZET'A TRANSILVANIEI.

Redactiunea si Administratiunea:
Brasiovu, piati'a mare Nr. 22. — „Gazet'a“ ese: **Marti'a, Joui'a si Sambat'a.**

Pretiulu abonamentului:
pe unu anu 10 fl., pe siese luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. — Tieri esterne 12 fl. pe unu anu seu 28 franci.

Anulu XLIV.

Se prenumera:
la postele c. si r. si pe la dd. corespondenti.

Anunciurile:
un'a serie garmondu 6 cr. si timbru de 30 cr v. a. pentru fiacare publicare. — Scrisori nefrancate nu se primescu. — Manuscripte nu se retramitu.

Nr. 2. **Marti, 6|18 Ianuariu** **1881.**

Cu *1 Ianuariu st. v. 1881* s'a inceputu unu nou abonamentu

„GAZET'A TRANSILVANIEI“

Rogamu pe On. Domni prenumeranti ai fóiei nóstre, a grabi cu inoirea abonamentului.

Domnii noui abonanti sunt cu deosebire rogati a ne tramite adressele d-loru *esactu,* aratandu si *post'a cea mai aprópe* de loculu, unde locuiescu.

„Gazet'a Transilvaniei“ apare dela 1 Ianuariu 1881 de trei ori pe septemana.

Pretiulu abonamentului la „Gazet'a Transilvaniei“ este:

pentru Brasiovu: pe trei luni 2 fl., pe siese luni 4 fl., pe anu 8 fl.; — dusu in casa: pe trei luni 2 fl. 50 cr., pe siese luni 5 fl.; pe anu 10 fl.

pentru Austro-Ungari'a cu post'a: pe trei luni 2 fl 50 cr., pe siese luni 5 fl., pe anu 10 fl.,

pentru Romani'a si alte tieri esterne: pe trei luni 7 franci, pe siese luni 14 franci, pe anu 28 franci.

„Gazet'a Transilvaniei“ va apare de aci incolo Marti'a, Joui'a si Sambat'a si se va imparti in Brasiovu la 5 óre sér'a.

Brasiovu 6/18 Ianuariu.

In Austri'a earasi s'a petrecutu o schimbare partiala in ministeriu, care, judecandu dupa impressiunea ce a facut'o la partid'a nemtiloru centralisti, este de-o mare importantia politica. Ministrulu de justitia br. Streit si ministrulu de comerciu br. Kremer au fost demissiunati. Acesti doui ministri, desi nu faceau parte din partid'a centralista, totusi erau mai aprópe cu ideile loru de principiile centraliste de câtu de cele federaliste. Acést'a se dîce a fost caus'a pentru care au trebuitu se iésa din ministeriu.

In loculu ministrului de comerciu a fost numitu fostulu guvernoru alu Bucovinei si mai in urma guvernoru alu Austriei superióre, baronulu Pino. Foile germane sustienu, cà comitele Taaffe de aceea l'ar' fi alesu pe acest'a, fiindu cà a doveditu cà armoniéza cu ideile conservative ale cabinetului, interdicêndu prim'a adunare a tieraniloru nemti, ce era sè se tiena in Linz. In loculu baronului Streit fù numitu ministru de justitia ad interim ministrulu Dr. Prazak, boemulu. Destulu spre a desteptá cele mai mari temeri in sinulu centralistiloru nemti.

Oficiosii dela Vien'a asigura urbi et orbi, cà program'a ministeriului Taaffe ar' remané neschimbata si cà nici pe viitoriu acestu ministeriu nu se va dá cu totulu pe partea autonomistiloru a Cehiloru, Poloniloru s. a., deórece Maiestatea S'a voiesce cá in Cislaitani'a ministeriulu se sté de asupra partideloru. La aceste asignrari respundu Nemtii: „Cabinetulu care s'a reconstruitu acuma antai'a óra, va fi unu cabinetu alu luptei. Este vorb'a de a trauti cu totulu la pamentu partid'a germana. Aut, aut — este acumu parol'a comitelui Taaffe. Ei bine si noi acceptamu acést'a parola tari in credintia, cà caus'a nóstra va invinge!“

Grava este situatiunea ministrului presiedinte austriacu: Nemtii 'i declara resbelu, pentru cà voiesce se impace si pe celelalte natiunalitati, Cechii si Polonii sunt nemultiamiti cu elu, pentru cà nu satisface destulu de iute dorintieloru loru celoru mai urgente, eara Corón'a cere dela elu cá se sté de asupra partideloru, se nu accepte nici punctulu de vedere alu unora, nici alu celorlalti, ci se sustiena numai pe acel'a alu intereseloru dinastice. La fiacare pasu comitele Taaffe trebuie sè se impedece de unulu din aceste curente opuse sii este greu a se tiené la inaltimea aceea, peste partide, la care a stá si-a propusu in programa s'a si la care ar' voi sélu véda necontenitu si monarchulu.

Cu tóte astea despre unu lucru comitele Taaffe trebuie se fia in claru, cà addca numai infrênendu opositiunea Nemtiloru, care din dî in dî devine mai ameníntiatóre pentru positiunea cabinetului, póte sè ajunga la o partiala deslegare màcaru a problemei de impacare ce si-a pus'o.

Nu este nicidecum siguru, cà politic'a comitelui Taaffe va reesi pêna la finitu invingêtóre. Erorile politice ce s'au comisu in Austri'à de doudieci de ani incóce anevoie se voru poté indrepta pe cale legala constitutiunala. Partidele cele mari ocupa positiuni, cari facu impossibila o apropiare intre ele. Pe langa acést'a mai vinu si influintiele esterióre, interessulu celu au unii mari amici ai monarchiei cá se nu-o lase nicidecum sè se consolideze definitivu in intru. Poterile nevediute dela càrm'a statului au cunoscutu pericululu si silinti'a ce si-o dà adi comitele Taaffe de a stabili unu ecuilibru intre partide este oper'a loru.

Brasiovu, 4 Ianuariu.

Sunt câteva dile, de candu unu stimatu amicu alu fóiei nóstre ne facù atenti la unu articulu publicatu in diarulu „Observatoriulu“ dela Sibiiu. (Nr. 103 din 1880). Acestu articulu se ocupa numai cu modest'a persóna a Redactorului „Gazetei Transilvaniei“, caruia 'i face problematic'a onóre ai dá o lectiune despre aceea, cum sè se pórte cá se nu supere pe „altii“ séu pe „unii si altii“ séu pe „mai multi“, cari se cunoscu pe sine de Romani atâtu de mari, de natiunalisti atâtu de binemeritati, de nesce caractere atâtu de firme, incâtu se credu mai pre susu de ori-ce critica, mai cu séma, candu acést'a ar' veni dela unu Redactoru „teneru“.

Déca ar' fi avutu de scopu a ne dá unu consiliu amicabilu si parintescu; déca ar' fi avutu o asemenea intentiune binevoitória amu fi tacutu si amu fi multiamitu póte betranului si multu esperimentatului scriitoriu, cà este atâtu de sinceru de a ne face atenti la erorile, ce le poteamu comite cu atâtu mai usioru, cu câtu — dupa cum ne imputa de atâtea ori — eram inca asia de „teneri“. Dér' din articlulu „Observatoriului“ nu vorbesce spiritulu binevoitoriu si impacatoriu, care leaga pe betranu si teneru cu legatur'a nestramutatei amicitie, care forméza cimentulu tare a resista tuturoru vijeliiloru in sinulu unui poporu, nu, din acelu articulu vorbesce spiritulu resbunarei, spiritulu invrajbirei si alu desbinarei, reulu geniu, care nu zidesce, ci strica, nu unesce, ci desparte, nu se bucura, ci invidiéza, nu atrage, ci respinge, nu iubesce, ci urasce.

Accentele discordante, ce ne suna din articululu „Observatoriului“ sunt pentru noi fórte cunoscute, ele ne-au transpusu in anii copilariei, candu ne cuprindea intotdéuna unu rece fioru audindu-le. Atunci era instinctulu, care ne predomnea, astadi ne vine in ajutoriu si judecat'a omului maturu, ear' semtiulu acel'a straiuu, care facea se ne tememu, a datu locu adêncei mahniri asupra urmariloru rele, ce trebuie se le aiba pentru consolidarea poporului nostru acestu spiritu reu alu urei si alu vrajbei, care ne bantuie de dieci si de sute de ani si care se preambla inca si astadi cu atâta cutezare printre noi.

Se vede, cà scriitoriulu articulului din „Observatoriulu“ abia a asteptatu sè i se dè ocasiunea de a ne atacá, de a ne denuntiá inaintea natiunei de insultatori a totu ce e binemeritatu in sinulu natiunei nóstre, de complicii strainului in contra unni comitatu romanescu, de vrasmasi neimpacati ai functiunariloru romani. Betranulu scriitoru se face advocatulu nechiamatu alu functiunariloru romani, sustienendu, cà ar' fi in gradulu celu mai mare amenintiati din partea nóstra, inse ori-cine, care a cetitu mai multe in vieati'a s'a, va cunósce, cà scopulu lui in adeveru nu este de a aperá pe functiunari, ci numai de a lovi in noi.

Teribile acusatiuni! Déca s'ar' basá pe adeveru atunci amu meritá, cá se fimu parasiti de toti ómenii de bine, se fimu alungati chiaru din sinulu natiunei, care si astadi are lipsa de ómeni leali si drepti, devotati binelui comunu, nu de nisce „vrasmasi ai esistintiei romanesci.“ S'a ganditu óre betranulu scriitoriu ce respundere grea a luatu asupra s'a, façia de natiune, façia de viitoriulu ei, redicandu in contra tenerului Redactoru alu „Gazetei Transilvaniei“ invinuiri atâtu de grave? S'a ganditu elu óre cá unulu, care trebuie se scie a distinge persónele de principii, cà voindu a isbi pe nedreptu in atitudinea Redactorelui nostru, elu isbesce in principiile cele mai sacre ale progressului natiunalu? Déca este omu dreptu si impartialu apoi de ce nu a citatu celu puçinu pasagele principale ale articlului nostru, prin care sbiciuimu relele si abusurile din comitatulu Fagarasiului („Gaz. Trans.“ Nr. 97 din 1880)? De ce nu lea spusu cetitoriloru sei, cà acolo vorbimu numai „d e - o s p e c i a l i t a t e de domni romani de diferite categorii“ asiadér' nu de toti „domnii“ si nu numai de functiunari? De ce nu le-a aratatu, cà amu vorbitu si de „esceptiuni onorabile“ cari, multiamita cerului, sunt numeróse? De ce nu le-a citatu pasagiulu unde amu accentuatu cu deosebire „mamelucismulu servilu si demoralisatu“ care a adusu lucrulu acolo incàtu „cu câteva buti de rachiu strainii au cuceritu la alegeri câte unu cercu intregu romanescu“? De ce in fine citandu unu pasagiu din altu articulu alu nostru (Nr. 99 alu „Gaz. Trans.“ din 1880) care nu stà in nici unu necsu cu celu d'antaiu, ilu falsifica, lasandu afara cuvintele cele mai de capetenia, cari indica principiulu nostru conducètoriu?

Noi amu cerutu dela functiunarii ungurescu de natiunalitate romana cà si atunci candu ar' fi „d e c e a m a i b u n a c r e d i n t i a“ se nu se puna in fruntea miscarei nóstre natiunale, cá se nu compromita caus'a natiunala. Bêtranulu „Condeiu“ inse n'a reproducu si cuvintele nóstre esplicative: „de cea mai buna credintia“ si a doveditu prin acést'a cà densulu in adeveru nu e de prea buna credintia façia de noi.

Betranulu „Condeiu“ isi va aduce negresitu aminte, cà in conferenti'a natiunala dela 1861 tienuta acum douedieci de ani la Sibiiu s'au fost formulatu o multîme de intrebari, cari s'au luatu de basu a discussiunei. Intre aceste intrebari era si un'a, a 6-a, privitóre la ocuparea de posturi din partea fiiloru natiunei romane, de urmatoriulu cuprinsu: „Óre in giurstarile grele actuale Romanii cá persóne private f a r a c o m p r o m i t e r e a c a u s e i s i f a r a p a t ' a c a r a c t e r u l u i n a t i u n e i s a l e, puté-voru totusi imbracá posturile la cari sunt séu voru fi chiamati?“

Déca prin urmare si la 1861, intr'unu timpu candu aparuse acelu autografu imperatescu, care promitea „schimbari afundu taietóre“ in constitutiunea Ardealului in favórea nóstra, Romanii se temeau cá nu cumva fiii natiunei, primindu posturi se compromita caus'a si se pateze caracterulu natiunalu, cu câtu mai multu nu trebuie se ne tememu noi astadi, cà caus'a nóstra natiunala s'ar' poté compromite déca vomu merge la conferinti'a electorala natiunala, mâna in mâna cu functiunarii cari au alesu pe evreulu Maday, pe Benedek s-a. — astadi candu se facu schimbari afundu taiatóre numai in detrimentulu natiunalitatii nóstre?

Sermani functiunari de natiunalitate romana! Ce aperatoriu mai aveti. Elu voiesce cu de-a-dinsulu se ve puna intre doue focuri, cá se fiti bombardati si de câtra Romani si de câtra guvernulu ungurescu, elu ve iubesce atâtu de multu in câtu

ve acopere si erorile si vitiile si face solidari pe cei buni d'intre voi cu cei servili si demoralisati!

Se scurtamu: déca betranulu „Condeiu" a voitu se tiésa earasi la o intriga prin care se desbine pe ómeni, se-i faca sè se ié de peru, cá apoi elu se rida la o parte cá unu adeveratu Mephisto de acestu productu alu geniului seu, atunci ilu asiguramu cà de astadata nu si-a gasitu omulu. Redactorulu „teneru" alu acestei fóie póte se nu aiba inca multu esperiintie, dér' facia de asemeni curse credemu cà a doveditu deja, cà este inarmatu cu arm'a principieloru, pentru cari singuru lupta si cari pretindu dela elu cá se combata reulu acolo unde esista si se ajute binelui, cá se iésa invingĕtoriu. Déca inse betranulu „Condeiu" n'a avutu acea intentiune ascunsa; déca l'a condusu numai impresiunea unui momentu nefericitu; déca precumu speramu, ii zace in adeveru la anima binele si progressulu generalu natiunalu: atunci sè se lase de asemeni fleacuri si certe babesci, se 'si cunósca odata gresielele, prin cari a produsu atàtea turburari in sinulu natiunei nóstre, si se conlucre in unire si in sinceritate cu condeiele tenere, cari s'au devotatu luptei pentru binele natiunei càci numai asia umeru la umeru in dragoste si buna intielegere pote percurge unu poporu o carare atàta de spinósa, cá aceea pe care trebuie se-o strabata inca poporulu romanu din aceste tieri!

Cetimu in „Romanulu":

„Se incepemu anulu cu bine si cu pace. Alu incepe cu bine este lesne; n'avemu de càtu se poftimu din anima tuturoru sanetate, iubire mare si lucru multu. Cu pace n'ar' fi asemene anevoie; trebuie numai se ne convingemu, cà pacea cea temeinica se produce: anteiu, prin unirea tuturoru spre a respandi instructiunea; alu doilea, unindu-ne pentru ca se vindecamu, treptatu, dér' necurmatu, relele provenite dintr'o lunga sclavia.

„Se ne facemu dér' datori'a. Se spuna fia-care reulu ce cunósce, fia elu mare, fia micu si s'arate cumu crede cà se póte vindecá. Sfatulu celu damu altora ni-'lu damu noue insi-ne si ne 'ncercamu se-lu urmamu din prim'a di a anului 1881.

Diseramu prim'a di a anului, de si scimu cu totii, cà mane este in adeveru nu 1, ci 13 Ianuariu. Pentru ce óre se staruimu in acést'a ratacire, care nu póte produce de càtu incurcaturi, si care ne pune in rĕndulu popóreloru neculte? Pentru ce s'avemu unu calindaru gresitu? Pentru ce, chiaru din puntulu de vedere alu religiunii, se serbamu nascerea lui Isus, spre esemplu, cu 12 dile mai in urm'a adeveratei aniversari a nascerii sále? Este sciutu, cà n'are nimicu a face calindarulu cu religiunea. Este sciutu, cà refacerea calindareloru s'a admisu in consiliele de la Nicea si de la Constanti'a. Se scie, cà protestantii s'au impotrivitu mai antaiu la aplicarea reformei, pentru cà passiunea 'i facea se prefere a fi mai bine 'n neunire cu sórele de càtu in unire cu curtea de la Rom'a. Prelatii nostri nu mai potu fi bantuiti acumu de uri si de eresuri. Calindarulu nostru este gresitu cu 12 dile. Ei sciu, mai repetimu, cà religiunea intru nimicu nu se atinge cu schimbarea calindarului; din contra, déca este vre-o atingere, calindarulu celu gresitu o aduce. Ei sciu, cà n'au de càtu se faca reform'a, din diu'a candu pascele cadu pentru toti crestinii in aceeasi di, si indata totulu se reguléza respectandu-se tóte serbatorile religiunii ortodocse. Repetimu dér'; urile si eresurile neputendu gasi locu in anim'a prelatiloru nostri, suntemu siguri, cà ei voru luminá mereu publiculu si voru face in curĕndu reform'a dorita de toti ómenii luminati si impusa de sciintia.

Cetimu in „Monitoriulu of. alu Rom."

Joui, diu'a de anulu nou, Domnitoriulu Carolu, incungiuratu de cas'a s'a civila si militara, a asistatu la serviciulu divinu, oficiatu de inaltulu cleru in biseric'a Mitropoliei, façia fiindu D-nii ministrii, inaltele Corpuri ale Statului si oficiari de tóte gradele. M. S. R. Domnulu, dupa oficiulu divinu, a trecutu in revista detasiamentele trupeloru insirate in curtea Mitropoliei, si a primitu defilarea. Apoi, Mari'a S'a Regala a trecutu in apartamentele Mitropolitului Primatu, unde, Inaltu Prea Santi'a S'a a esprimatu mai antaiu felicitarile inaltului cleru prin urmatórele cuvinte:

„Prea Inaltiate Dómne! Cu ocasiunea anului nou, clerulu Romanu, recunoscetoru pentru pietatea cu care la tóte ocasiunile Mari'a Vóstra Regala sciti dá inalta pilda de respectulu si devotamentulu, ce cu totii datorimu Bisericei si religiunei Domnului Nostru Isusu Christosu, vine, in persón'a mea, cu profundu respectu, a supune Tronului Mariei Vóstre Regale caldurósele sale felicitari si asigurarile celei mai sincere iubiri si devoramentu ce conservamu atàtu Marici Vóstre Regale, càtu si iubitei nóstre Suverane, M. S. R. Dómn'a, si Augustei Vóstre Familii. Se traiésca Mari'a Vóstra Regala intru multi si fericiti ani! Se traiésca M. S. R. Dómn'a! Se traiésca August'a Vóstra Familia."

Apoi, D. ministru alu afaceriloru straine, in numele guvernului, a rostitu urmatórele:

„Consiliulu de ministri Ve róga, Prea Inaltiate Dómne, cá se primiti, pentru Mari'a Vóstra Regala si pentru M. S. R. Dómn'a, felicitarile sale cele mai sincere si mai devotate pentru anulu acést'a nou, si urari cá, in acestu anu, precum si in cei urmatori, se puteti culege pentru acést'a tiéra fructele pàcei, cari se fia totu atàtu de nutritóre, pe càtu au fostu de glorióse acelea, pe cari le-a'ti culesu pe campulu de resbelu. Se traiesci Mari'a T'a! Se traiésca M. S. R. Dómn'a!"

Dupa acést'a, D. C. A. Rosetti, presiedintele Adunarei deputatiloru, s'a adresatu Mariei Sale Regale in modulu urmatoru:

„In numele deputatiloru poftescu Mariei Tale si M. S. Dómni. ani multi si in tóte fericiti. Noi, Mari'a T'a, vomu lucrá multu, càtu de multu, càci numai astfelu vomu puté dovedi tierei si Mariei Tale Regale alu nostru devotamentu."

M. S. R. Domnulu a respunsu, multiamindu tuturoru pentru sentimentele de dragoste esprimate Mariiloru Loru Regale in acést'a di, urandu, cá anulu nou se fia unu anu de liniste si de pace, unu anu plinu de fericiri pentru Romani'a, sperandu, cà tóte scumpele ei dorintie, cari sunt si ale Mariei Sale Regale, voru fi implinite. Apoi a salutatu pe fiacare cu traditional'a urare: „La multi ani!"

Balulu domnescu. In ser'a dilei de anulu nou a fost la Palatu, obicinuitulu balu alu Curtiei. La órele 10. Domnulu si Dómn'a au trecutu mai antaiu in salonulu Gobeliniloru, unde se afiá corpulu diplomaticu si unde au tienutu adunare, primindu felicitarile D-loru siefi de missiuni si ale soçieloru D-loru, precum si acelea ale personalului legatiuniloru respective. Apoi au mersu in salonulu albu, unde se aflau Mitropolitulu Primatu, Monsignorele Episcopulu catolicu D-nii presiedinti ai corpuriloru Legiuitóre, D-nii ministrii, D-nii generali ai armatei si inaltii demnitari ai Statului cu soçiele D-loru, cari asemenea au presentatu urari Mariiloru Loru Regale. De aci, Domnulu si Dómn'a, dupa ce au trecutu in salonulu rosiu, unde se aflau D-nii oficiari superiori din garnisóna si mai multi oficiari straini, invitati la acésta serbare, Mariile Loru Regale au facutu intrarea in sal'a Tronului, unde erau adunati numerosi invitati, domni si dómne, cari au presentatu felicitari pentru anulu nou.

La acést'a serbare erau façia, afara de persónele mai susu mentionate, membrii inalteloru curti de casatiune si de compturi, curtile si tribunalele, consiliulu municipalu, corpulu profesoralu, functionarii superiori si siefii de servitii ai diferiteloru ramuri ale administratiuniloru publice. Armat'a, gard'a orasienésca, proprietatea si comerciulu avea asemenea numerosi representanti la acést'a serbare, la care au luatu parte aprópe 2000 persóne. Mariile Loru Regale S'au intretienutu, in totu timpulu, in modulu celu mai gratiosu, cu cei mai multi din domnii si dómnele presenti, si dantiulu a urmatu fórte animatu. La or'a 1 s'a servitu supeulu in sal'a cea mare de pranditu, la care D-nii invitati au luatu parte in serii. Balulu s'a sfersitu printr'unu cotilion, care a urmatu cu veselia pĕna dupa órele 3 de diminétia.

Corespondentulu „Romanului" mai impartasiesce urmatórele:

„Mari'a S'a Dómn'a purtá o rochia de atlasu verde inchisu, acoperitu cu volane „d'angleterre" si cu briliante. Pe capu, o diadema de briliante si unu „voile d'Angleterre", care acoperindu bratiulu dreptu alu M. S. cádea pe „tren'a" rochiei. Gratiós'a nóstra Suverana sufere de càteva dile de o durere la bratiulu si man'a drépta. Pentru a nu intristá serbatórea prin absenti'a S'a, Mari'a S'a s'a hotaritu a'si ascunde man'a intr'unu gingasiu mansionu de atlasu verde, pe care sburá unu fluture de briliante si rubinuri, si uitandu suferintiele Sale a gasitu unu cuventu amabilu pentru fiacare invitatu. Pe la ór'a unu si jumetate, M. S. Dómna fiindu fórte obosita s'a retrasu in apartamentele Sale, ér' Domnitoriulu dandu braçiulu Dómnei comitese Tornielli (soçi'a ambasadorului italianu) se cobórá la supeu.

Brasiovu 5 Ianuariu v. 1881.

(*Adunarea Associatiunei pentru spriginirea meseriasiloru romani.*) Domnule Redactoru! Eri Dumineca in 4 Ianuariu si-a tienutu „Associatiunea pentru spriginirea invetiaceiloru si a sodaliloru meseriasi romani" adunarea s'a generale ordinaria. Vinu a 'mi implini promissiunea si a Ve raportá, pe càtu 'mi este cu putintia, cele petrecute la acést'a adunare.

Dupa indeplinirea formalitatiloru de deschidere s'a cetitu mai antaiu raportulu comitetului Associatiunii despre activitatea s'a in decursulu anului 1880. Acestu raportu constata, cà comitetulu a asiediatu in decursulu anului espiratu pe la diverse meserii 25 de copii de romanu. Acestu numeru se gasesce a fi mai micu de càtu acela alu copiiloru asiediati in fiacare din anii de mai 'nainte. Causele principale ale acestui micu numeru paru a fi fostu pe de o parte epidemi'a versatului, ce a grassatu aci in Brasiovu in timpulu din urma, éra pe de alta parte imbucuratórea impregiurare, cà s'au formatu in Transilvani'a 4 comitete pentru a plasá copii de romanu pe la meserii. Associatiunea a plasatu la meserii in decursulu celoru 10 ani, de candu esista, 223 de copii, dintre cari astadi multi sunt maiestri etablati. Dupa ce acestu raportu spune ceea ce a facutu comitetulu pentru a provedé pe invetiaceii sei cu elementele de instructiuni, neaperatu de trebuintia astadi unui meseriasiu, aduce la cunoscinti'a adunarei generale, cà s'a gasitu unu membru alu Associatiunii, care a fostu atàtu de generosu, de a procuratu la 10 dintre invetiaceii cei mai buni si fara de parinti vestminte in valóre de 200 fl. Acestu actu generosu este cu atàtu mai demnu de gratitudine si de admiratiune din partea tuturoru ómeniloru de anima, cu càtu generosulu donatoriu printr'unu escesu de modestia a doritu se remana anonimu. Adunarea a aclamatu cu vii aplause acestu actu de generósa liberalitate, care a pusu atàti sermani copii la adapostu de intemperiile ernei. —

In anulu 1880 au esitu sodali, dupa cum constata raportulu, 8 invetiacei; maestru s'a facutu numai unu sodalu d. T. Popu, care s'a stabilitu cá cordonieru aci in Brasiovu. O impressiune neplacuta a facutu asupr'a tuturoru celoru ce simtu romanesce passagiulu, in care comitetulu aduce la cunoscinti'a adunarii impregiurarea, cà maiestrii romani se plangu, cà publiculu romanescu nu-i spriginesce, de vreme ce lucréza mai totu pe la maestrii de altu neamu. Ciudatu omu mai póte fi si Romanulu! In locu sè-'si procure lucrurile, de care are trebuintia, de pe la maestrii romani, 'i mai place se dè strainului banii, castigati in cele mai multe casuri intru sudórea fetii sale. Ore candu voru ajunge Romanii sè-'si cunósca adeveratele loru interese?! Amu dori sè-se intemple acést'a pĕna ce nu va fi prea tardiu...

Raportulu finesce prin a enumera sumele ce au venitu se marésca fondulu Associatiunii in decursulu anului 1880. Acestea constau in 40 de fl. incursi dela d-lu locotenentu-colonelu in pensiune D. Constantinescu, si dela d-lu ingineru Brezoianu din Bucuresci in urm'a unui apelu, ce l'a publicatu comitetulu prin diuarele din Romani'a; in 370 fl. dati de comitetulu pentru inundati instituitu in Brasiovu; in 40 fl. dati de d-lu comerciantu Teodor Popescu pentru d-n'a veduv'a Pauna Popescu; in 10 stipendii de càte 50 fl. dela Societatea „Transilvani'a" din Bucuresci si in fine in 100 fl. primiti dela biseric'a S-tului Niculae din Scheiu. Acest'a este in resumatu raportulu comitetului.

Dupa acést'a se cetesce raportulu cassarului. Din acestu raportu se vede, cà averea Associatiunii era la finele anului 1879 de 1783 fl. 75 cr. Intrarile preste totu in 1880 au fostu de 2579 fl. 30 cr., din cari scotiendu-se cheltuelele anului in sum'a de fl. 245.82, remane cá avere curata a Associatiunii la finele anului 1880 sum'a de 2333 fl. 48 cr. Unu faptu intristatoriu, ce constata acestu raportu este acel'a, cà numerulu membriloru Associatiunei in locu se crésca, merge scadiendu din anu in anu. Membri ce i are astadi sunt: 44 de membri fundatori; 18 membrii ordinari; 5 membrii onorari si 13 membrii ajutatori. Acést'a impregiurare este o dovada puçinu imbucuratória despre zelulu publicului romanu pentru o institutiune atàtu de salutara precum este acést'a Associatiune, a le careia resultate reali se potu prinde cu man'a.

Dupa cetirea acestoru dóue rapórte se comunica adunarii raportulu comissiunei alése pentru verificarea conturiloru cassei, care, aflandu tóte in buna ordine, decide a-se dá absolutoriu cassarului. — Dupa ce adunarea primesce diversele propuneri a-le comitetului se pune la ordinea dilii proiectulu de budgetu pe anulu 1881. Acestu budgetu se cifréza la veniturí cu sum'a de 226 fl., éra la cheltueli cu sum'a de 221 fl. Pe urma se comunica raportulu comissiunei alese in adunarea trecuta pentru a esaminá o propunere a comitetului relativa la mijlócele cele mai proprii pentru promovérea meseriiloru intre romani. Acestu raportu apróba in generalu propunerea comitetului, ale careia trasuri principali sunt: cá Associatiunea sè se adreseze la deosebitele consistorii romane pentru a-le rogá, se infiintiéze ateliere séu scóle de meserii si la biseric'a St. Niculae din Scheiu pentru a infiintiá si ea din fondurile sale o asemenea scóla. —

Cam acestea sunt, d-le redactoru obiectele de capetenia, ce s'au discutatu in adunarea de Dumineca. Nu potu se finescu, fara a observá cu mare parere de reu, cà acést'a adunare a fostu asia de puçinu cercetata. Asemenea aparintie trebue regretate cu atàtu mai multu, cu càtu noi avemu aci in tóte straturile sociali o inteligentia destulu de numerósa, cu care ne place de multe ori sè ne laudamu. Asia numitii „inteligenti" séu carturari au

straluciтu in deosebi cu absenti'a! Dintre ómenii mai cu greutate au fostu presenti d-lu Stef. Iosifu dir. gimn. si d-lu Const. Popasu presiedintele Eforiei scolare. Déca indiferentismulu romanescu ce se manifestă si de astadata va continua si in viitoriu: atunci nu vedu, cum vomu poté abate de deasupra capeteloru nóstre periculele ce ne amenintia!

Representatiunea.

camerei advocatiale din Sibiiu càtra Escelentia S'a d-lu ministru de justitia reg. ung. contra hotarirei tribunalului reg. din Sibiiu, prin care acest'a eschide limbele romana si germana la interventiuni din partea advocatiloru.

Escelentia Vóstra! Presidiulu tribunalului din Sibiiu, prin scrisórea s'a alaturata ddto 16 Decembre 1880 Nr. 1528, si pre langa comunicarea decisiunei, aduse de tribunalulu reg. la 14 Decembre sub Nr. 7544, care inca o acludemu aici, a insciintiatu pe subsemnatulu comitetu, cà esibite dela advocati, déca aceste voru fi compuse intr'alta limba si nu in cea ungureasca, nu voru fi primite la tribunalulu reg., decâtu pêna la sfêrsitulu lui Decembre a. c.; ear' dupa trecerea acestui terminu tóte esibitele, câte voru sosi dela advocati intr'alta decàtu in limb'a oficiala a statului, se voru respinge.

Paragrafulu 19 din artic. de lege XXXIV: 1874 ne dá dreptulu si prin acest'a si datorinti'a de a combate cu tóte mijlócele legale acést'a dispositiune, pentru cà printrins'a nu numai se stirbescu intr'unu modu semtitu drepturile garantate de lege fia-carui advocatu, ci se altereza totodata cu volnicia starea de dreptu de pêna acum si se vatema directu légea tocma din partea unui organu alu statului, care are inalta chiamare de a aperá cu taria pururea neclintita in mijloculu varieloru curenturi ale dilei dreptulu si legea contra tuturoru atacuriloru interesului si patimei.

Pe teritoriulu tribunalului reg. de Sibiiu si alu judecatoriiloru cercuale ce se tienu de cerculu lui, limb'a oficialu n'a fostu nici candu cea ungureasca. Pe temeiulu dreptului de tiér'a particulara a Sasiloru in Transilvani'a din anulu 1583 si in virtutea art. de lege transilvanu I din 1846/7 limb'a judecatoreasca a scauneloru sasesci impreunate mai tardiu int'unu cercu alu tribunalului reg. Sibiiu a fost totu-deauna cea germana, dér' dupa restaurarea constitutiunei s'au primitu esibite si in celelalte doue limbi ale tierei, adeca in cea ungurésca si in cea romana. Aceasta stare de dreptu a fost strictu observata si de tribunalulu reg. infiintiatu in anulu 1872. Abia dupa suspendarea independentiei judecatoriloru, ce s'a dispusu prin art. de lege XXVI din 1875 s'a potutu observa óresicare schimbare, intru càtu adeca resolutiunile tribunalului se emisera din ce in ce esclusivu in limba ungurésca.

Acumu inse i-a placutu onorabilului tribunalu reg. a parasi si acestu punctu de vedere si a indatorá pe advocati, cá fara considerare la limb'a loru proprie materna si la a clientiloru loru se se folosésca in comunicatiunea loru cu judecatoriile esclusivu de limb'a maghiara.

Noue ni se pare aceast'a dispositiune, si numai cu privire la competenti'a si sfer'a de activitate a judecatoriiloru, contrara legei si dupa dreptu nevalida, pentru cà judecatoriile sunt chiamate a judecá in singuratecile casuri concrete juridice si pre langa chiemare le mai lipsesce si dreptulu si poterea de a emite norme cu valóre generala; chiamarea loru este a aplicá legea, dér' nu a dá legi séu a emite ordinatiuni. Dreptu aceea judecatoriulu este si indatoratu a motiva fiacare dispositiune a s'a cu provocarea la legea esistenta.

Dér' printre motivele acestei decisiuni, care taia atàtu de a fundu in drepturile inascute fia-carui cetatianu alu statului si vatema dreptulu egalu alu precumpenitórei maioritati a locuitoriloru din acestu cercu judecatorescu, ba ilu denéga de a dreptulu, iuzadaru vomu cautá numirea acelei legi, care ar' fi in stare se justifice acést'a decisiune. Se indica ce e dreptu, cà judecatoriile invecinate de ani incóce nu mai primescu dela advocati decàtu esibite unguresci, cà o parte dintre advocatii de aici si-a càstigatu deja cunoscintie laudabile in limb'a ungurésca, ear' altii si au luatu coajutori, cari sciu limb'a ungurésca; se observa mai departe, cà intr'unulu si acelasi statu si pe temeiulu unei si aceleeasi legi nu potu incapé diverse moduri de procedere si cà din iregularitatea de pêna acum nu se póte deduce nici unu dreptu, se declara in fine, cà ordinatiunile inaltului ministeriu de justitia reg. ung. din 15 Novembre 1876 Nr. 32710 si din 4 Aprile 1878 Nr. 7673 nu mai lasa nici o indoiala, cà judecatoriiloru le este permisu a primi dela advocati numai esibite compuse unguresce, dér' in motivarea decisiunei nu se citéza nici o lege si numai decisiuneá insasi, pentru a insemná limb'a ungurésca, se folosesce de circumscrierea „l i m b a s t a t u l u i d e s i g n a t a i n § 1 a l u a r t. 44 d i n 1868" — o circumscriere aceasta, care de altmintrea nu corespunde legei, pentru cà acestu articulu de lege nu declara limb'a ungurésca de limb'a statului, ci numai de limba oficiala a statului.

Deci cu o viua parere de reu trebue se constatamu, cà onorabilulu tribunalu reg. nu s'a determinatu la aceasta decisiune printr'unu modu de interpretare fia si eronatu alu legei, ci prin consideratiuni de alta natura.

Consideratiuni asupra modului, cum lucrá veciuulu, care póte cà se afla in relatiuni de alta natura, séu consideratiuni asupra cunoscintieloru limbistice a particulariloru, e imposibilu se servésca unui colegiu de judecatori dreptu motivu pentru deciderea unei cestiuni emminentu juridice. Deci vomu trebui se presupunemu, cà dintre tóte argumentele, càte s'au validitatu pentru hotarire, numai esmisele inaltului ministeriu reg. ung. de justitia au fostu decisive asupra colegiului judecatoriloru. Firesce judele are datorintia se'si puna si fatia cu esmisele inaltului guvernu intrebarea, déca acele nu contradicu cu legile esistente, càci este o acsioma a formei guvernamentale constitutionale si unu criteriu alu statului de dreptu, cà legile nu se potu sterge séu modificá prin ordonantie.

Déca onorabilulu tribunalu reg. a corespunsu acestei datoriutie a sale in intielesulu §-lui 19 din art. de lege IV: 1869, noi nu scimu, càci acést'a nici cà se vede din motivarea hotarirei, nici cà ni s'au comunicatu esmisele citate insesi.

Deci nu potemu decàtu se ne esprimemu mirarea, cà ordinatiunile inaltului guvernu din anii 1875 si 1878 dau prim'a ansa la pertractari si dispositiuni judecatoresci in Decembre 1880 si in critic'a nóstra asupra hotarirei actuale a judecatoriei, ne vedemu siliti a trece preste considerarea emiseloru, ce nu ne sunt cunoscute si a mesurá hotarirea cu dispositiunile legei insasi.

(Va urmá.)

Domnitoriulu Carolu a adresatu càtra armata urmatoriulu i n a l t u o r d i n u d e d î

„Ostasi! Anulu care incetéza, Mi-a doveditu, cà virtutile militare s'au inradacinatu in animele vóstre. Privescu dér' cu incredere anulu, care incepe. Urmati pe acést'a cale, desvoltandu sentimentulu datoriei càtra Patria care v'a fost si ve va fi recunoscĕtória. Mare este bucuri'a animei mele, potendu a ve urá sub asemenea auspicii unu anu bunu, fericitu si mànosu in resultate.

Datu in Bucuresci la 1 Ianuariu 1881.

C a r o l u."

Starea Romaniloru din Macedoni'a.

Unu amicu alu nostru a primitu dîlele acestea dela d-lu C. . . invetiatoriu romanu din Gopesi o epistola, in care starea Romaniloru din Macedoni'a si persecutiunile de totu felulu, la care sunt espusi din partea greciloru, sunt descrise in colorile cele mai triste. Estragemu urmatórele din acésta epistola:

„Mi s'a implutu sufletulu de mangaere, vediendu, cà se gàsescu si in natiunea nóstra romana barbati cá d-v. cu atàtu focu si patriotismu, incàtu cetindu numai càteva atome din multele si variatele suferintie, ce induramu noi pe aci din partea clerului grecescu, se fia atàtu de petrunsu si de miscatu cá d-v. Déca ai poté sci totu ceea ce se petrece p'aci pe la noi si ai fi in contactu numai càteva dîle cu aceste lifte spurcate si degradate ale fanarului, atunci de siguru te ai ingrozi de acesti genii ai reului. Noi suntemu aci persecutati in gradulu celu mai mare de archiereii greci si de satelitii loru atàtu prin orasie càtu si prin sate. Nu le ajunge inse atàt'a; ei au mai scosu acum si bande de talhari la munte, cari m'au amenintiátu astavéra, cà me voru rapì din comuna d'impreuna cu nevast'a mea, care este si cá profesóra aci, si ne voru frige de vii, pentru cà lucraramu pentru reinvierea romanismului si distrugerea elinismului...... Suntu acum doue luni de dile de càndu mergu la scóla inarmatu cu martin'a*) la spinare si cu man'a pe iataganu. Acum avemu deocamdatu linisce deórace, banditii, din caus'a zapedii nemai putendu trai pe aci, au plecatu acum in Greci'a. . . Luptele si fasele, prin cari a trecutu scól'a mea, nu se potu descrie intr'o epistola asia de mica ca acést'a; mi-ar' trebui se facu pentru acést'a càteva volumuri . . . Ve voiu spune numai atàt'a, cá in anulu acest'a scól'a mea comunale a fostu de trei ori inchisa prin intrigile archiereului si de trei ori am deschis'o. Scól'a mi-a putut'o inchide, gur'a inse niciodata! In lipsa de scóla si de localu suficientu pentru multimea eleviloru si a eleveloru, tóta véra — si chiaru in timpulu vacatiunei — am avutu cursurile regulatu, candu prin case particulare, candu prin livedi la umbr'a fagiloru; astfeliu, cà n'am incetatu nici unu momentu de a respandi lumin'a romanésca la fiii si fiicele Romaniloru si chiaru la parintii loru. Acum sunt aprópe 4 luni de dile, de candu amu inchisu eu gur'a archiereului grecescu si 'mi continuezu predarea lectiuniloru in scol'a comunale avendu preste 120 de elevi. Consórt'a mea preda lectiuni la 60 de fete intr'o casa particulare, unde, déca ar' fi locu, ar' avé se predé lectiuni si lucrulu de mana la mai multu de 100 de Romance mititele."

*) Pusca de sistemulu Martini. Red.

Epistol'a contiene mai departe nesce date fórte interesante in privinti'a importantului orasiu macedoneanu Bitoli'a, unde are a-se infiintia inca in anulu acest'a unu gimnasiu romanescu. Éta cele mai principale: „Bitoli'a are populatiune de 80,000 (?) de locuitori, dintre cari 30 de mii sunt Bulgari; 20 de mii Romani; 20 de mii Turci si Albanezi, éra restulu Evrei, Tîgani si póte se fia celu multu 10—15 familii grecesci. Scólele cele mai principale sunt ale Romaniloru, cari au unu gimnasiu cu 7 clase si mai multe scóle primare de baiati si de fete, dér' in tóte se preda invetiamentulu in limb'a grécésca! De aci puteti vedé, cà Romanii contribuescu ei singuri cu propriile loru mijlóce la desnationalisarea loru! Scól'a curata romanésca este numai un'a primara cu 4 clase primare, infiintiata pentru prim'a óra, sunt acum doi ani de dile. Bulgarii au 2 scóle primare. Turcii si Evreii au asemene scólele loru proprie. Acum se va infiintiá in Bitoli'a unu gimnasiu romanescu curatu. Indatace se respandi sgomotulu despre infiintiarea acestui gimnasiu romanescu, nu numai archireulu, ci si societatile grecesci (syllogurile) 'si-au indoitu fortiele si activitatea pentru o mai grabnic a grecisare a romaniloru; si-au inmultitu spre acestu scopu professorii si profesórele. Atatu unii càtu si altii 'si primescu platile dela comitetele grecesci compuse firesce si ajutate totu de Romani si cu bani romanesci. Acésta provine de acolo cà ómenii ei insisi nu sciu, cum se fia. De se dau de Romani ii bate archiereulu grecu si tóte liftelele si lipitorile grecesci din fanaru. Cá se fia greci nu se póte, pentru cà nici n'a fostu niciodata vre unu picioru de grecu in Bitoli'a. Toti Romanii vorbescu a casa si in comerciulu loru de tóte dilele numai romanesce; copii inse si-i tramitu la scólele platite de ei, unde invatia numai grecesce. Cam acést'a este, d-lu meu, starea nóstra in Macedoni'a. . . . Suntemu tari in credinti'a, cà geniulu, ce protege neamulu romanescu, va face cá acesta stare umilitória se inceteze in curendu!"

Diverse.

[C o n s e c i n t i e l e s i o v i n i s m u l u i m a g h i a r u.) Diuarele maghiare constata cu órecare satisfactiune, cà deputatulu transilvanu L. Orbán a interpelatu pe ministeriulu unguresc: „déca are cunoscintia despre aceea, cà in l i s t e l e p e n t r u c o n s c r i e r e a p o p o r u l u i s'a p u s u s i s e a f l a s i i n t r e b a r e a p r i v i t ó r i a l a l i m b'a m a t e r n a a deosebitiloru locuitori din Ungari'a etc. In ochii acestui membru alu legislatiunei nóstre — si elu are multi soci de principii — intrebarea spre constatarea nationalitatii genetice a locuitoriloru, este o crima in contra nationalitatii genetice maghiare, care prin acésta constatare perde dupa afirmatiunea d-sale mai multe milióne de individi, pe cari d-s'a i-aru fi aratatu lumei esterne bucurosu descendenti ai gintei venite din Asi'a. Nu se teama d-nu baronu si deputatu. Agentii de conscriere si impiegatii biroului statisticu de adi cunoscu pré bine intentiunile partidei domnitóre maghiare, si-i voru procurá miliónele dorite de d-lu baronu. Ei cunoscu spiritulu tempului, in care functioneza, sciu cà minciun'a la noi este redicata la rangu de sciintia de statu. Remane numai a se sci, cà óre statele europene, vediendu estraordinar'a sporire a Maghiariloru si funest'a mortalitate a Slaviloru Romaniloru si Germaniloru din Ungari'a de 14 ani incóce, nu se voru vedé óre indemnate a tramite nescai comissiuni la façi'a locului spre a constatá ce epidemia a rapitu atàti ómeni din sinulu gintei slave, romane si germane si prin ce mediлоcu mamele maghiare au potutu se devina mai productive chiaru decàtu iepurócele. Celu puçinu onóre'a nationala a Slaviloru, Romaniloru si a Germaniloru din intrég'a Europa ar' pretinde acésta scrutare scientifica.

[U n u e v r e u d i n B r a s i o v u f u r n i s s o r u a l u C u r t i i r o m a n e?] In dilele acestea amu fostu cu totii fórte neplacutu surprinsi, candu cetiramu titlulu de: „F u r n i s s o r u a l u M a r i e i S a l e r e g a l e C a r o l u I" pe firm'a unui evreu R . . . ., care se bucura in piati'a nóstra de o reputatiune indoiósa. Amu fi curiosi se aflamu, cum a potutu obtiené evreulu R....

acestu onorificu titlu, pentru cà atunci amu poté arată, cu ce mare usiurintia au purcesu functionarii Curtiei romane in acestu casu.

[P e t r o l e u i n M a r a m u r e s i u.] Se scrie lui „Pesti Hirlap“ din Sigetulu Marmatiei, cà s'a formatu in anulu trecutu acolo o societate, pentru cá se esploateze isvórele de petroleu ce s'au ivitu in Marmuresiu si cu deosebire in tienutulu Crisiului. Societatea a pusu de s'au facutu sfredelituri si s'au convinsu, cà esista bogate gismente de petroleu prin aceste tienuturi. Societatii i lipsescu inse capitalurile trebuintióse pentru esploatarea acestoru gismente. Actionarii au tienutu in 10 Ianuarie in Sigetulu Marmatiei adunarea generale sub presiedinti'a d-lui I. Urányi si cá presiedinte alu societatii au alesu pe comitele supremu I. Lonyay. Adunarea generale a decisu, cá sè se caute unu anteprenoru, care ar' fi dispusu se-'si bage banii in esploatarea pomeniteloru gismente. Déca nu s'ar' poté afla unu asemenea antreprenoru, atunci societatea continua esploatarea din propriile sale medilóce si acést'a cu atâtu mai multu, cu càtu se póte calculá cu precisiune matematica cantitea de oleiu curatu ce se póte obtiené dintr'o cantitate data de productu brutu. Vederemo!

(S o c i e t a t e d e l e c t u r a r o m a n a i n A r a d u.) Societatea de lectura a tinerimei studióse dela institutulu teologico-pedagogicu din Aradu va arangiá la 7/19 Ianuariu 1881 o s i e d i n t i a p u b l i c a cu urmatóri'a progama: 1. „Mersulu lui Mihaiu“, esecutatu de corulu instrumentalu sub conducerea lui Virg. Popu, teologu de cursulu I. 2. „Cuventulu de deschidere“, de presiedintele societatii Dr. L. Petroviciu, prof. 3. „Sentinel'a romana“, poesia de V. Alessandri, declamata de Gavriilu Selagianu, teol. de c. III. 4. „Tatarulu“, esecutatu de corulu vocalu sub conducerea lui Corneliu Motiu, teol. de c. III. 5. „Despre influinti'a Mantuitoriului asupra educatiunei“, disertatiune de Justinu Bogdanu, teol. de c. III. 6. „Tudoru Domnu“, de Nicolescu, duetu, esecutatu de Ioanu Vidu si Mironu Olariu, pedag. de c. III. 7. „Hor'a pecurariului“, esecutata de corulu instr. 8. „Batali'a dela Calugareni de G. Sion, declamata de Ioanu Hadanu. teol. de c. II. „Calca romane!“, esecutatu de corulu vocalu. 10. „Visulu lui Petru Raresiu“, de V. Alesandri, declamata de Petru Vesa, ped. de c. III. 11. „Asaltulu Grivitiei“, esecutatu de corulu instr. 12. „Sergentulu“, poesia de V. Alesandri, declamata de Mironu Olariu, pedag. de c. III. 13. „Arcasiulu“, esecutatu de corulu vocalu. 14. „Cuventu de inchidere“ de presiedintele societatii. Inceputulu la 7 óre sér'a. — Comitetulu.“

[T ê r g u l u d e v i t e i n D e v 'a.] Ni se scrie dela Dev'a: „Têrgulu de vite din 11 si 12 a. l. c. a fost puçinu cercetatu si scumpu. Cumperatori au fost destui, vendietori inse puçini. Si óre din ce causa? Pentru cà dela fiacare vendiatoriu, care merge cu vite la têrgulu Devei, se incaséza 7 cruceri tacsa pe dî si déca se vendu vitele, pentru biletu earasi se platescu pe doue capete 40 cr. Ministeriulu, care a concesu luarea acestoru tacse, se vede, cà nu cunósce loculu unde se tiene têrgulu; cugeta cà e cá in tiér'a ungurésca pardositu. Dómne feresce; ci têrgulu se tiene candu pe unu campu, candu pe altulu alu arendasiului fiscului (Fidani) si inca nici totdéuna pe alu lui locu, pe care ilu gunoiescu cu ocasiunea têrgului, ci pe alu altui proprietariu. si totusi iea o tacsa de 6 cr. de capu pe dî. Eata dér, cà numai au valóre cuvintele „szabad a város“ (orasiulu e liberu); acuma amu ajunsu acolo, incàtu „nem szabad a város“ fara a plati intrare. Màcaru de ar' fi asia si cu càrcimele, càci cu multu mai multu ar' càstigá atâtu poporulu càtu si statulu. Guvernulu ar' trebui se tiena contu de lipsele ómeniloru si se stérga tacs'a necorecta de 7 cr.

[S t a t u p a p a l u n o u.] Republica Andorra din Spani'a intemeiata la 805 de Ludovicu piulu, fiulu lui Carolu celu mare, are astadi o populatiune de 12000 de suflete. Locuitorii acestei Republice s'au adresatu càtra Pap'a cu rugarea, se-i ié sub scutulu seu si se-i considere cá supusi ai sei. In urm'a acestei rugari Sanctitatea s'a romana a datu ordinu Episcopului de Urgel se ié in posessiune acestu statu. In onórea acestui actu s'au celebratu Tedeum-uri in tóte cele 7 biserici ale republicei . . . Acum impacaseva ore Pap'a cu Itali'a ? !

(U n u i u t e v o r b i t o r u.) Unulu dintre vorbitorii cei mai iuti ai timpului de fatia este Gambetta, care vorbesce pe minutu 230—240 cuvinte. Omulu, care vorbesce in modu obicinuitu, esprima in acestu intervalu 170—180 cuvinte. In totu casulu inse acést'a insusire a lui Gambetta nu este asia mare pe langa iutiél'a, cu care vorbiea lordulu Mancalay. Acesta esprimá pe minutu 320—330 cuvinte. Nici unu stenografu nu era in stare se stenografeze vorbele acestui oratoru. Pentru a scrie discursurile lordului Mancalay s'a aflatu unu mijlocu originalu. S'a angajatu unu sciitoriu orbu, care avea o memoria estra-ordinara, si acest'a ascultà discursulu. Orbulu apoi era in positiune de a reproduce din cuventu in cuventu discursuri de o durata de 50—60 minute.

„Rsb.-W.

(C u m u s e f a c e m u c á g à i n e l e s e n e d é ó u e m a r i.) Dupa unu raportu mai vechiu tierancele din Nassau (Germania) au o metoda deosebita de a face se oua gàinile óue mari, mai multe, si càte odata chiaru cu doue galbanusie, cari adesse-ori au o greutate pêna la 160 grame. Ele aduna de prin paduri bureti, cari nu suntu otravitiosi, ii usca, apoi ii piseaza bine, si amestecandui cu coji de inu sdrobite, cu taritie de grâu si de sacara, le mesteca pe tóte in apa adaugêndu la ele o cantitate inca odata si jumetate atâtu de mare cá a cojiloru de inu, de prafu de bureti uscati si totu-odata ghinda pisata. Din tóte acestea se face unu aluatu, din care se da fiacare dî gainiloru càteva bucati in marimea unui bonu de mazere.

(M u l t i a m i t a p u b l i c a.) In numele copiiloru romani dela meserii in Brasiovu, cari in timpulu celu gerosu din septemanile trecute se vedeau goli, desculti si cu lacrimile pe obrazu, mai alesu a celoru Seraci si orfani de parinti, carora maiestrii li-au recomendatu, cà s'au purtatu bine aducemu multiamita publica unui Domnu membru alu Associatiunei, care a fostu atâtu de generosu, de a dá de Serbarile Nascerii Domnului Chistosu la 10 invetiacei tóte vestmintele noue necesari in numeru de diece bucati pentru fiacare invetiacelu Asemenea d-lui Dr. C i o r a n u, care ne-a tramisu bucati de vestminte.

Brasiovu 1/13 Ian. 1881.

Comitetulu prin

B. B a i u l e s c u.

Insciintiare.

Conformu decisiunei adunarei generale din a. tr. si a siedintiei comitetului din 17 Octobre a. c. p. 3 sub semnatulu comitetu escrie unu premiu de 3 (trei) napoleoni in auru, donati de membrulu reuniunei Ioanu D o r c a, directoru alu scólei capitale rom. ort. res. din Satulungu, pentru cea mai buna gramatica romana menita pentru elevii scólei poporale.

Opulu acest'a de gramatica romana are se fia: a) lucratu dupa sistemulu analiticu sinteticu si adaptatu pentru a se poté dá in man'a eleviloru; b) se contiena celu multu 4—5 cóle de tipariu in octavu micu. c) Ortografia cu semne.

Manuscrisulu sè se inainteze comitetului pêna la 1 Augustu 1881, era numele autorului se fia alaturatu intr'unu plicu sigilatu. Brasiovu, 30 Decembre 1880.

Comitetulu reuniunei invetiatoriloru rom. ort. res. din tiér'a Barsei.

St. Iosifu Presiedinte | **G. A r o n u** secret. Reun.

Insciintiare.

Adunarea generala a Reuniunei femeiloru romune se va tiené Joi in 15/27 Ianuariu a. c. la 3 óre dupa prandiu, in edificiulu gimnasiului romanu gr. or. din locu.

Mari'a Secareanu
Presiedinte.

Cursulu la burs'a de Vien'a

din 17 Ianuariu st. n. 1881.

Rent'a de auru ungara	109.40	Imprumutulu cu premiu ung.	107.50
Imprumutulu cailoru ferate ungare	125 75	Losurile p. regularea Tisei si a Segedin.	107.10
Amortisarea datoriei cailoru ferate de ostu ung. (1-a emissiune)	82.75	Rent'a de harthia aust.	72.90
dto. (II-a emissiune)	99.80	„ de argintu „	73.95
dto. (III-a emissiune)	86.50	„ de auru „	88.50
Bonuri rurale ungare	97 50	Losurile din 1860	131.—
dto. cu cl. de sortare	95.50	Actiunile bancei austr.-ungare	820.—
Bonuri rurale Banat-Timis.	96.—	„ bancei de creditu ungare	262.—
dto. cu cl. de sortare	94.50	„ bancei de creditu austriace	285.20
Bonuri rurale transilvane	95 75	Argintulu in marfuri	—.—
„ croato-slav.	97.—	Galbini imperatesci	5 56
Despagubirea p. dijm'a de vinu ung.	94.50	Napoleond'ori	9.36
		Marci 100 imp. germ.	58.05
		Londr'a	118.65

☞ Rogamu pe toti domnii càti voiescu a avé numerele acestei fóiei dela inceputulu anului a grabi cu prenumeratiunea.

Administratiunea.

☞ La o parte din editiunea presenta se alatura numerulu primu alu „Cocosiului Rosiu“.

Editoru: Iacobu Muresianu.
Redactoru responsabilu: Dr. Aurel Muresianu.
Tipografi'a: Ioanu Gött si fiiu Henricu.